

● Inkt en nog eens inkt ●

Wessel Sijl

Een geslaagde zoektocht naar goede alternatieve inkten en supply-systemen voor fotoprinters

Menig bevlogen (amateur)fotograaf ervaart een foto pas als echt als hij/zij hem in fraai gedrukte vorm in handen heeft. Dat is immers dé finishing touch, al of niet in de vorm van een echte fine-art print. Ik heb deze bezieling al vaak gemeld in voorgaande artikelen in de SoftwareBus over het digitaal printen van foto's. Echter, de bottleneck is vaak het kostenplaatje van de inktcartridges.

Prima alternatief

Printerinkt wordt, niet ten onrechte, vaak omschreven als vloeibaar goud. Omdat ik redelijk veel print, heb ik regelmatig gezocht naar goedkope en toch goede alternatieven. Maar voor fotoprinters die werken met gepigmenteerde inkt is zo'n zoektocht een uitdaging. Juist voor zulke printers wil je immers goed materiaal; zowel de inkt alsook de supply-systemen. En niet in de laatste plaats moet de fotoprint er perfect uit zien. Maar recentelijk heb ik een prima alternatief gevonden, nota bene in eigen land - in Tilburg. Lees verder hoe mijn ervaringen zijn met deze aangename verrassing.

Ik werd in een fotografietijdschrift en op internet geïnteresseerd op de in Tilburg gevestigde firma SmartInk. Achteraf begrijp ik niet dat ik het niet eerder heb gevonden; deze firma is al zo'n zes jaar actief op de markt, en levert precies wat ik zocht: goede gepigmenteerde inkt en fraaie supply-systemen. En omdat ook de prijzen ronduit redelijk zijn, vond ik een aanschaf de moeite waard.

SmartInk levert inkt en supply-systemen voor vele merken en typen printers. Selecteer op de website (www.smartink.nl) het merk en type van jouw printer en je ziet wat er zoal leverbaar is.

Supply-systemen

De inkttoevoer wordt gedaan met ofwel hervulbare cartridges, ofwel met een CISS (continuous ink supply system).

Een CISS is uiteraard alleen in te zetten voor printers die daarvoor geschikt zijn. Op de website van SmartInk kun je zien of zo'n systeem voor je printer leverbaar is. Als een CISS niet mogelijk is, dan kun je sowieso gebruik maken van hervulbare cartridges.

Voor mijn printer, de Epson Stylus R2880, is een CISS leverbaar. Het is een fraai systeem, waar de inkt wordt betrokken uit flesjes die met slangetjes zijn verbonden met units die zich op de plaats van de cartridges in de printer bevinden. De flessen worden naast of achter de printer geplaatst. Volgens SmartInk is het eenvoudig zelf aan te brengen - uiteraard met een instructie - en desgewenst geeft men additionele aanwijzingen. Het grote voordeel van zo'n systeem is dat je lange tijd vooruitkan, zonder je te hoeven bekommeren om het wisselen of hervullen van cartridges.

Na afweging heb ik besloten om (nog) geen CISS aan te schaffen. Een CISS lijkt me meer iets voor de grootgebruiker, maar wellicht dat ik er later alsnog toe overga. Voor nu heb ik besloten eerst eens het werken met de hervulbare cartridges uit te proberen. Deze door SmartInk geleverde cartridges hebben de prettige bijkomstigheid dat ze zichzelf resetten,

zodat na het hervullen de printersoftware ze weer als vol herkent. Bovendien zijn ze transparant, zodat je het inktniveau ook op het oog kunt vaststellen. Het vullen van de cartridges is kinderlijk eenvoudig. En op de website van SmartInk staan instructiefilmpjes hoe dat moet.

De nieuwe hervulbare cartridges netjes op hun plaats in de printer

Waar het om draait: de inkt

Mijn belangrijkste overtuigingsgrond om SmartInk uit te proberen, is dat men ook gepigmenteerde inkt levert. Mijn printer werkt namelijk uitsluitend met gepigmenteerde inkt, en ook juist vanwege de stabiliteit en lange houdbaarheid van foto's die zijn gedrukt met gepigmenteerde inkt, sta ik er op om die te blijven gebruiken. Andere inkten, zoals dye-inkt, wil ik niet in mijn fotoprinter - voor zover dat überhaupt mogelijk zou zijn.

Een assortiment gepigmenteerde inkt. Deze set is voor de Epson Stylus R2880

Alvorens hierop verder te gaan, eerst een toelichting op het verschil tussen dye-inkt en gepigmenteerde inkt: Dye-inkt is op kleurstofbasis (vergelijkbaar met ecoline), is

niet watervast en dringt in het papier. Zulke inkt heeft grote kleurkracht, maar de houdbaarheid ervan is beperkt: op zijn hoogst enkele tientallen jaren, maar vaak zelfs korter. De meeste goedkopere printers werken in de regel met dye-inkt.

Gepigmenteerde inkt heeft een totaal andere, complexere samenstelling. Het bestaat uit kleuropigmenten aan harsachtige microdeeltjes in een speciale vloeistof, die na het drukken op het papier blijven liggen. De kleurvastheid van gepigmenteerde inkt is vele malen groter dan van dye-inkt. Tests hebben uitgewezen dat een levensduur van 100 tot 200 jaar mogelijk is (uiteraard mits ook op kwaliteitspapier wordt gedrukt, bij voorkeur zuurvrij). Dus ideaal voor foto's die zeer lang mee moeten gaan. Een printer moet er speciaal voor ontworpen zijn om met gepigmenteerde inkt te kunnen printen.

SmartInk levert de inkt in kunststof flesjes, die over een handige spitse vulpunt beschikken (SmartInk spreekt van een naaldpunt). Zie ook de foto hiervoor. Daarmee kan heel precies en zonder geknoei een cartridge via een speciale vulopening (afsluitbaar met een rubber dopje in de kleur van de inkt) worden gevuld. De cartridges moeten voor 80% worden gevuld, en na verwijderen van een klein rubber dopje op een ontluchtingsopening (eenmalig), is de cartridge klaar voor gebruik.

Voor een correcte reset van het systeem is het zaak de lege cartridge te verwijderen, de printer uit en aan te zetten, en na plaatsing van de ge- of hervulde cartridge, de printer nog eens uit en aan te zetten. Daarmee herkent de printer de cartridge als vol.

Het vullen van de cartridges is heel eenvoudig en werkt schoon

Mijn ervaring met de gepigmenteerde inkt van SmartInk is positief. Het resultaat van een fotoprint doet niet onder voor prints die met de originele Epson-inkt zijn gedrukt.

De samenstelling van de inkt is, zoals te verwachten, wel iets anders dan die van de originele merkinkt. Daarom is opnieuw kalibreren van de printer een must. Indien je over speciale kalibratie-apparatuur beschikt, zoals de ColorMunki van de maker X-Rite, moet dat een keer volledig worden gedaan. Indien je daarover niet beschikt en toch met een profiel wilt printen, dan kan via SmartInk tegen een gering bedrag een profiel worden geleverd (informatie hierover op de website van SmartInk).

En verder kun je natuurlijk ook op het oog een eigen setting zoeken aan de hand van testprintjes, en de goede setting (kan per soort papier verschillend zijn) opslaan in de printer-software.

Voor een goede en zorgvuldige kalibratie raadt SmartInk aan om alle cartridges tegelijk te vervangen. Uit eigen ervaring kan ik bevestigen dat dit een goed advies is.

De (geringe) afwijking maakt de inkt zeker niet minder dan het origineel. Integendeel zelfs, zodra de juiste settings zijn

verkregen of gevonden, en ingesteld, is het drukresultaat prachtig. Mijn op A3+ geprinte vakantiefoto's zijn een lust voor het oog. De inkt lijkt een iets lagere viscositeit te hebben, maar het werkt allemaal uitstekend, en SmartInk meldt dat verstoppingen niet voorkomen.

Fraai en professioneel resultaat uit de printer

Printen van zwart-wit foto's

De iets andere samenstelling van de inkt bleek in mijn geval vooral ook bij het printen van zwart-wit foto's. Bij printen in zwart-wit hanteer ik geen printprofiel. Een profiel resulteert er namelijk in dat wordt geleund op alle kleurencartridges, terwijl bij de instelling voor geavanceerde zwart-wit prints er juist sterk moet worden geleund op de grijze en zwarte inkten, ter voorkoming van kleurzwemen. Alhoewel dat effect per merk en soort papier kan verschillen, hanteer ik in beginsel daarom voor zwart-wit prints een aan de hand van testen zelf gevonden setting, die ik heb opgeslagen in de printersoftware. Uiteraard wordt dit voor elke soort papier apart gedaan (alhoewel ik meestal hetzelfde type papier gebruik).

Bij de setting voor mijn favoriete papier, Tecco PPG 250 parelglans, heb ik met een verse voorraad gepigmenteerde inkt van SmartInk eerst een afdruk gemaakt met de oorspronkelijke setting van de originele Epson-inkt. Het resultaat week inderdaad iets af: er was sprake van een lichte wijnrode zweem. Overigens waren de dekking, toonschaal en contrast gelijk al dik in orde. Aldus moest ik de zwart-witsetting qua kleur iets in mijn printersoftware aanpassen (een heel klein beetje complementaire 'zweem' instellen). En dat resulteerde al vrij snel, na een tweetal testdrukjes, in de door mij gewenste keurig neutrale grijstinten. De eerste echte zwart-witte fine-art prints zien eruit om trots op te zijn.

Hierboven vermeldde ik dat ik bij printen van zwart-wit foto's meestal geen printprofiel toepas, en werk met mijn eigen settings. Echter, bij gebruik van voornoemd papier Tecco PPG 250 blijkt dat in combinatie met SmartInk juist heel goed met het kleurprofiel kan worden geprint. Het resultaat blijkt zelfs nóg iets fraaier te zijn dan met mijn eigen settings. Ik heb dus gewoon het profiel toegepast dat ik ook voor de kleurendrukken gebruik. De print is iets warmer van toon, en de toonschaal iets gebalanceerder. Héél fijn, echt fine-art. Ik ga dit zeker ook eens uittesten met andere soorten papier.

Aldus prima resultaten in kleur en zwart-wit. Ook zijn de cartridges van degelijk materiaal en het werkt allemaal naar behoren.

Fraaie eindresultaten, in kleur én in zwart-wit

Een uitdaging

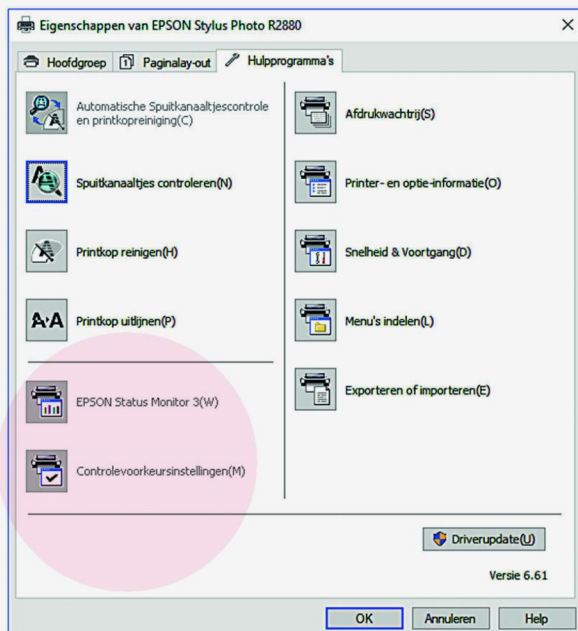
Waren en dan helemaal geen problemen? Toch wel, ik moest een hobbeltje wegwerken. Mijn Epson 2880 printer heeft slechts één opening voor twee soorten zwart: voor matzwarte inkt (te gebruiken bij matte papieren) en voor fotozwarte inkt (te gebruiken bij glossy, semi-glossy en parelglans papieren). Zulke cartridges moet je telkenmale wisselen, afhankelijk van op welke soort papier je gaat printen. (Noot: deze onhandigheid bestaat niet meer bij nieuwere Epson fotoprinters. Die beschikken voor zulke cartridges over aparte openingen).

De door SmartInk geleverde cartridge voor zwarte inkt bleek door de printer hardnekkig te worden herkend als matzwart. Geforceerd overschakelen in de printersoftware naar fotozwart lukte niet. Zolang je met matzwarte inkt en de bijbehorende matte papieren

print, is er natuurlijk niets aan de hand; dan werkt het allemaal prima. Maar ik werk meestal met (parel)glans papier, en dat vereist voor een goed resultaat nu eenmaal fotozwarte inkt.

Wat nu? Met zoeken op internet vond ik de oplossing: het via de printersoftware uitschakelen van de Epson-statusmonitor. Dat heeft als nadeel dat het inktniveau van de cartridges niet meer via de software kan worden gecontroleerd, maar daarmee kan ik leven. Op deze wijze kan tenminste vrijelijk in de printersoftware een keuze van de soort cartridge - matzwart of fotozwart - worden gemaakt, en idem voor de soorten printpapier.

Het inktniveau check ik visueel. Dat is geen probleem; de cartridges zijn immers transparant.

De Epson-statusmonitor uitgeschakeld in de printersoftware

Tot slot

Per saldo werk in nu met een 'vernieuwde' printconfiguratie, en het werkt allemaal zoals het hoort. Zoals hiervoor gemeld, levert SmartInk supply-systemen en inkten voor vele merken en typen printers. Oók als die werken met andere typen inkt dan gepigmenteerde inkt.

Ik begon dit artikel over de hoge inktkosten. Hoeveel goedkoper ben ik nu uit? Een voorzichtige inschatting, gebaseerd op mijn printer, is dat ik nu circa 80% (maar naar alle waarschijnlijkheid meer) goedkoper uit ben. De relatief geringe kosten voor de hervulbare cartridges waren in korte tijd terugverdiend.

Zo kun je nog eens een print maken. Wat zeg ik? Een echte fraaie fine-art print! Wellicht overweeg ik toch nog de aanschaf van een CISS.